

УДК 343.1

Надія Сергіївна БУБЛИК,

викладач кафедри кримінального процесу, ад'юнкт

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕРМІНА «ОСОБА, СТОСОВНО ЯКОЇ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ОБВИНУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ» У КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) пов'язує початок «стадії» притягнення до кримінальної відповідальності з моментом набуття особою процесуального статусу підозрюваного, а в подальшому – обвинуваченого (підсудного), засудженого чи виправданого. При цьому КПК України, дійсно, не передбачає такого учасника кримінального провадження, як «особа, щодо якої здійснюється обвинувальна діяльність». Водночас, Кримінальне процесуальне законодавство, відповідно до ч. 2 ст. 1 КПК України включає в себе не тільки КПК України, але й міжнародні договори, зокрема Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод. Крім того, згідно з ч. 5 ст. 9 КПК України кримінальне процесуальне законодавство застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини [1].

У ряді рішень Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) стосовно застосування ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [2] («Право на справедливий судовий розгляд») було констатовано, що вжитий у ст. 6 термін «кримінальне обвинувачення» має автономне значення (не співпадає зі значенням обвинувачення в національному законодавстві держав-учасниць Конвенції) та трактується Європейським судом з прав людини як «офіційне повідомлення особи компетентним органом державної влади про наявність припущення, що цією особою вчинено кримінально каране правопорушення» (*Deweert v Belgium*).

Таким чином, кримінальне обвинувачення, з точки зору Європейського суду з прав людини, може здійснюватися і до набуття особою відповідного статусу підозрюваного з національним законодавством України.

Зазначена проблема, коли стосовно особи здійснюється обвинувальна діяльність (в розумінні ЄСПЛ) є достатньо поширеною в Україні. На законодавчому рівні особи, яка має статус свідка у кримінальному провадженні, надані окремі гарантії, а саме: право відмовитися від давання показань щодо себе, право на правову

допомогу (передбачено такого учасника, як «адвокат свідка»), підстава визнання доказів недопустимими, якщо вони отримані від свідка, який в подальшому набув статус підозрюваного, тощо.

Висновок. Враховуючи, що практика ЄСПЛ визначає таку діяльність, як обвинувачення, термін «обвинувальна діяльність», ми вважаємо цілком коректним для вживання в українському законодавстві, оскільки він охоплює собою не тільки підозрюваного, обвинуваченого, засудженого та виправданого, але й осіб, які не мають процесуального статусу підозрюваного, однак з точки зору ЄСПЛ є обвинуваченими в розумінні ст. 6 Конвенції.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 08.11.2019).

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 08.11.2019).

Одержано 10.11.2019

УДК 378.6+351.741

Руслан Гельманович ВАЛЄЄВ,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки

факультету підготовки фахівців

для підрозділів превентивної діяльності

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ВЕРБАЛЬНИХ І НЕВЕРБАЛЬНИХ ОЗНАК ОБМАНУ ПІД ЧАС КОМУНІКАЦІЇ

Організаційні проблеми протидії злочинам правоохоронними органами включають питання ефективної поліцейської комунікації. Не даремно в англомовній науковій та фаховій літературі існує великий пласт напрацювань щодо тактик, прийомів таких поліцейських заходів, як допит та опитування. Зокрема, Fisher зі спів-авторами здійснили огляд різних технік опитувань [1]. Braithwaite та Brewer визначили різні стилі розв'язання конфліктів під час комунікації [2].